

ROZDZIAŁ XII Sytuacja prawna konsumenta w sporze dotyczącym ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym z uwzględnieniem prawa Unii Europejskiej

§ 1. Wprowadzenie

W ciągu ostatniej dekady w Polsce produkty ubezpieczeniowe zwane ubezpieczeniami na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi (dalej jako: UFK) odniosły niezwykle sukces pod względem sprzedaży. Jednak od kilku lat są one na pierwszych stronach gazet z przyczyn zgoła odmiennych - fala niezadowolenia z tego, jak one faktycznie funkcjonują, jest ogromna. Sądy w Polsce zasypywane są dużą ilością pozwów w takich sprawach i zwykle stają po stronie konsumentów.

UFK łączy w sobie dwa produkty: ochronny w postaci ubezpieczenia na życie i inwestycyjny w postaci jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych. Ma zatem z jednej strony zapewniać ochronę jak normalne ubezpieczenie, a z drugiej zapewnić pomnożenie zgromadzonych środków³.

Popularność tego typu produktów wynikała ze sposobu ich dystrybucji. Zajmowali się tym doradcy finansowi z całej Polski, ale sprzedawane były także przez banki, a nawet biura pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Prowizje za sprzedaż UFK były bardzo wysokie (np. równowartość składki klienta za pierwsze 12, a nawet 18 miesięcy) i nie trzeba było na nie czekać (wypłacane z góry, nim jeszcze klient zapłacił zakładowi ubezpieczeń). To, że produkt miał postać ubezpieczenia, uzasadniano możliwością uniknięcia tzw. podatku Belki⁴.

³ Szerzej *M. Szczepańska*, Ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, Warszawa, 2011, s. 24 i n.

⁴ Podatek od dochodów kapitałowych, uregulowany w art. 30a i 30b ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.).

Część IV. Konsumentka ochrona w umowach

Natomiast powodem, dla którego polisy UFK zaczęły być rozwiązywane, była zwykle finansowa niemożność dalszego ponoszenia ciężaru składek lub niezadowolenie z wyników finansowych produktów. Największe kontrowersje związane z UFK dotyczą właśnie konsekwencji rozwiązania umowy. W takim bowiem przypadku konsument tracił nawet 100% zgromadzonych przez siebie środków poprzez potrącanie przez ubezpieczyciela opłaty zwanej opłatą od wykupu lub opłatą likwidacyjną. Nic więc dziwnego, że sprawy zaczęły trafiać na wokandy sądów.

§ 2. Stanowisko organów państwa wobec UFK

Dnia 7.10.2011 r.⁵ Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał wyrok, na mocy którego postanowienia dotyczące opłat likwidacyjnych stosowanych przez Aegon TU na Zycie S.A. zostały uznane za klauzule abuzywne i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem 3834. Był to pierwszy tego typu wyrok w Polsce. Dnia 4.6.2012 r.⁶ zapadły przeciwko zakładowi ubezpieczeń Aegon kolejne dwa wyroki, na mocy których postanowienia dotyczące opłat likwidacyjnych wpisano do rejestru pod numerami 4632 i 4633. Przyczyną abuzywności tych zapisów było pobieranie arbitralnie ustalonej, rażąco wygórowanej i niepowiązanej z kosztami po stronie ubezpieczyciela (a przynajmniej kosztami znanymi konsumentowi) opłat. W innym postępowaniu dotyczącym UFK HDI-Gerling Zycie TU S.A., przejętej przez Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta S.A. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone aż sześć klauzul w jednym tylko produkcie⁷. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru jest sprzeczne z celami instytucji abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych⁸.

Dostrzegając problemy i zagrożenia związane z UFK Rzecznik Ubezpieczonych wydał 7.12.2012 r. specjalny Raport⁹. Również Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zaniepokojenie rosnącą liczbą wpisów do rejestru klauzul niedozwolonych, dotyczących sektora finansowego¹⁰. Na temat nielegalności opłat likwidacyjnych, ale także niemożności uznania jej za odszkodowanie

⁵ XVII AmC 1704/09, Legalis.

⁶ XVII AmC 1941/11, XVII AmC 3669/10.

⁷ XVII AmC 2/14, niepubl.

⁸ Uchw. SN z 13.7.2006 r., III SZP 3/06, OSNAPiUS 2007, Nr 1-2, poz. 35.

⁹ Ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Raport Rzecznika Ubezpieczonych. Warszawa, 7.12.2012 r.

¹⁰ Stanowisko KNF z 11.2.2014 r., DOK/075/6/17-23/13/14/PD.

Rozdział XII. Sytuacja prawna konsumenta w

należne ubezpieczycielowi, wypowiedział się też Rzecznik Ubezpieczonych na zlecenie sądu¹¹.

Szereg instytucji finansowych spoza branży ubezpieczeniowej zostało ukaranych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za sprzedaż UFK w sposób wprowadzający w błąd co do charakteru tych produktów. Getin Noble Bank S.A.

otrzymał karę prawie 6 mln złotych¹², Open Finance S.A. prawie 1,7 mln¹³, a Idea Bank S.A. ponad 4 miliony¹⁴. Prezes UI KOK nałożył także karę w wysokości ponad 23 mln zł na Aegon TU na Zycie S.A. za wprowadzenie klientów w błąd co do faktu braku podstawy prawnej dla pobierania przez ubezpieczyciela jakiegokolwiek opłaty za rozwiązanie umowy¹⁵.

§ 3. Podstawa prawna roszczeń konsumentów i stanowisko sądów

Najczęstszą podstawą roszczeń są przepisy Kodeksu cywilnego, dotyczące niedozwolonych postanowień umownych oraz ustawy z 23.8.2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym¹⁶. Zgodnie z pierwszym z nich postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z drugim z nich praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd.

Roszczenia konsumentów są co do zasady uwzględniane przez polskie sądy. Przede wszystkim ogólne warunki umów (OWU) stanowią postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ KC¹⁷. Kwestie, że w umowach tych jedną stroną jest konsument a drugą przedsiębiorca oraz że nie są one indywidualnie negocjowane, są oczywiste i nie wymagają pogłębionej analizy. Mniej oczywistą kwestią jest to, czy opłaty likwidacyjne stanowią główne świadczenie strony oraz

¹¹ Pismo Rzecznika Ubezpieczonych Nr RU/POG/56/AG/14 z 29.9.2014 r., sprawa przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia, I C 1064/14.

¹² Decyzja Nr RKT-55/2013 z 31.12.2013 r.

¹³ Decyzja Nr RKT-29/2014 z 15.10.2014 r.

¹⁴ Decyzja Nr RKT-30/2014 z 15.10.2014 r.

¹⁵ Decyzja Nr RBG-30/2014 z 15.10.2014 r.

¹⁶ Dz.U. Nr 171, poz. 1206 ze zm., art. 4 ust. 1.

¹⁷ Wyr. SA w Katowicach z 29.11.2011 r., V ACa 546/11, Legalis.

Część IV. Konsumentka ochrona w umowach

czy są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów, a także inne argumenty podnoszone przez towarzystwa ubezpieczeń.

Przykładowo Sąd Okręgowy w Poznaniu¹⁶ nie zgodził się z argumentem, jakoby konsument nadużył prawa, bowiem na nadużycie prawa nie może powoływać się podmiot, który sam zachowuje się w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego¹⁷. Również nie zgodził się z argumentem, jakoby wypowiedzenie przez konsumenta umowy i żądanie przez niego zwrotu opłaty likwidacyjnej stanowiły nie- należyte wykonanie umowy w rozumieniu art. 471 KC. Wreszcie nie zgodził się z tym, że ubezpieczyciel miał prawo przerzucić na ubezpieczonego koszty dystrybucji swoich produktów, ponieważ wynikają one z umowy między ubezpieczycielem a agentem i konsument nie ma na nią wpływu, a nawet wiedzy o niej. Ten ostatni argument, że ubezpieczyciel nie może przerzucać ryzyka działalności gospodarczej na konsumenta pojawia się także w innych orzeczeniach¹⁸ i przesądza o tym, że wysokie i arbitralnie określone opłaty likwidacyjne są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów.

Z kolei Sąd Okręgowy w Warszawie wprost stwierdził, że opłata likwidacyjna nie może być traktowana jako główne świadczenie strony umowy ubezpieczenia¹⁹. Głównym świadczeniem ubezpieczającego jest bowiem zapłata składki ubezpieczeniowej.

Wreszcie bardzo cenne uwagi dla przedmiotowej sprawy poczynił Sąd Najwyższy w wyroku z 2013 r.²⁰ Po pierwsze stwierdził, że nieinformowanie klienta w ogólnych warunkach ubezpieczenia, czemu dokładnie ma służyć opłata likwidacyjna (chodzi o pokrycie kosztów akwizycji) samo w sobie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, zakładającymi lojalność przedsiębiorcy wobec konsumenta oraz konstruowanie jasnych i przejrzystych postanowień. Po drugie uznał, że przejmowanie przez ubezpieczyciela całości lub znacznej części środków zgromadzonych na rachunku bez względu na wysokość uiszczanej składki i wartości zgromadzonych środków również samo w sobie rażąco narusza interes konsumenta. Po trzecie podniósł, że konsument nie ma wiedzy i wpływu na umowę ubezpieczyciela z jego agentem i nie może ponosić jej negatywnych konsekwencji. Zwłaszcza, że pobiera od ubezpieczonego szereg innych opłat o różnym charakterze. Po czwarte wreszcie, sposób naliczania opłaty likwidacyjnej przeczy, podnoszonej przez towarzystwa ubezpieczeniowe tezie, jakoby służyła

¹⁶ Wyr. SO w Poznaniu z 15.5.2014 r., XV Ca 249/14, niepubl., podtrzymujący orzeczenie Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda z 15.10.2013 r., I C 77/13, niepubl.

¹⁷ Sąd przytoczył tu orzeczenia SN z 4.1.1979 r., III CRN 273/78, Legalis i z 9.3.1972 r., III CRN 566/71, Legalis.

¹⁸ Wyr. SO w Warszawie z 7.4.2014 r., XXV C 1699/12, niepubl.; wyr. SO w Częstochowie z 6.3.2014 r., VI Ca 102/14, niepubl. podtrzymujący wyr. Sądu Rejonowego w Częstochowie z 6.12.2013 r., IC 1768/13, niepubl.

¹⁹ Wyr. SO w Warszawie z 7.4.2014 r., XXV C 1699/12, niepubl.

²⁰ Wyr. SN z 18.12.2013 r., I CSK 149/13, OSNC 2014, Nr 10, poz. 103.

Część IV. Konsumencka ochrona w umowach

ona zabezpieczeniu przed wypowiedzeniem umowy przez ubezpieczającego zanim poniesione koszty nie zostaną ubezpieczycielowi zwrócone. Bowiem celem umowy jest wzrost wartości rachunku ubezpieczającego, a więc w założeniu po kilku latach trwania umowy, opłata będzie wzrastać, a nie maleć (jeśli wzrost wartości rachunku będzie większy niż coroczny spadek opłaty likwidacyjnej).

Tylko nieliczne sądy oddalały powództwa w sprawach o opłaty likwidacyjne²¹.

§ 4. Kwestia legalności UFK w prawie polskim

Kontrowersyjną kwestią jest w ogóle dopuszczalność prawna UFK w polskim prawie. Otóż zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń nie może wykonywać innej działalności poza działalnością ubezpieczeniową i bezpośrednio z nią związaną²². Tymczasem gromadzenie kapitału od klientów i wspólne inwestowanie tych środków w funduszach kapitałowych przypomina działalność firmy inwestycyjnej. Ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy jest pojęciem ustawowym i oznacza wydzielony fundusz aktywów, stanowiący rezerwę tworzoną ze składek ubezpieczeniowych, inwestowany w sposób określony w umowie ubezpieczenia²³. Jednak w sytuacji, gdy suma ubezpieczenia jest symboliczna, a przede wszystkim część składki przeznaczona na ochronę ubezpieczeniową wynosi nawet mniej niż 1% jej wartości, a pozostała kwota przeznaczana jest na inwestycje, trudno mówić o umowie ubezpieczenia, a w konsekwencji o prowadzeniu przez zakład ubezpieczeń działalności ubezpieczeniowej.

Wątpliwości te podzielił Rzecznik Ubezpieczonych w swoim Raporcie z grudnia 2012 r., w którym stwierdził między innymi, że: „wyraźnie widoczny jest cel zawarcia umowy, a zgodnie z art. 65 § 2 KC to cel umowy i zgodny zamiar stron jest istotniejszy od dosłownego brzmienia poszczególnych zapisów. Celem zawarcia umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym jest inwestycja i oszczędzanie w sposób alternatywny do produktów inwestycyjnych oferowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych z niewątpliwym złagodzeniem wymogów bezpieczeństwa, nadzoru instytucjonalnego państwa, odpowiedzialności sprzedających, jak i wymogów informacyjnych zarówno na płaszczyźnie publiczno-, jak i prywatno-prawnej. (...) Umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym niewiele jednak ma wspólnego z umową ubezpieczenia na życie, a

²¹ Wyr. Sądu Rejonowego w Bochni z 7.8.2014 r., I C 184/14, niepubl.; wyr. SO we Wrocławiu z 25.4.2014 r., I C 2038/13, niepubl.

²² Ustawa z 22.5.2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1206 ze zm.), art. 3 ust. 2.

²³ Art. 2 ust. 1 pkt 13.

Część IV. Konsumentcka ochrona w umowach

usługi świadczone przez zakład ubezpieczeń na podstawie tego rodzaju umów ewidentnie nie są związane z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych²⁴.

²⁴ Przepis 6, s. 25.

Rozdział XII. Sytuacja prawna konsumenta w

W ubezpieczeniu na życie wysokość składki ubezpieczeniowej powinna być wynagrodzeniem za ochroną ubezpieczeniową, a więc powinna być obliczana zgodnie z zasadami matematyki ubezpieczeniowej, na podstawie informacji dotyczących osób, które mają przystąpić do ubezpieczenia, w tym m.in. wieku, ryzyka związanego z wykonywanym zawodem, trybem życia, stanem zdrowia - np. przebytymi chorobami, wysokością i zakresem ochrony ubezpieczeniowej, udzielanej na podstawie umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela. W ubezpieczeniach na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym tak nie jest - ubezpieczający wpłaca kwotę, którą chce „pomnożyć” w efekcie przekazania jej zakładowi ubezpieczeń - czasem są to wieloletnie oszczędności - jak wskazują skargi - nawet kilkaset tysięcy złotych. Składka ubezpieczeniowa w ubezpieczeniach na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, mimo częściowego rozdzielania, jest więc *de facto* kwotą, przeznaczoną na inwestycję i pokrycie jej kosztów. Dalej stwierdził, że w odniesieniu do umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, których celem jest w całości bądź w większej części inwestycja w instrumenty finansowe i pochodne instrumenty finansowe, działalność ubezpieczyciela ma *de facto* charakter działalności maklerskiej²⁵.

Można by z powodzeniem stosować wszystkie zasady określone w przepisach dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, w tym te przepisy, które w sposób dużo pełniejszy chronią konsumenta przed zawarciem umowy charakteryzującej się znacznym ryzykiem finansowym, nieadekwatnym do jego potrzeb, oczekiwań czy wiedzy²⁶. W tym miejscu Rzecznik Ubezpieczonych powołuje się na zasady określone w tzw. dyrektywie MiFID i wprowadzone do polskiego systemu prawnego m.in. w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi²⁷.

Także w opinii wydanej dla Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Rzecznik Ubezpieczonych potwierdził swoją tezę, że w niektórych przypadkach można uznać, że UFK nie są umowami ubezpieczenia²⁸.

Z kolei Komisja Nadzoru Finansowego najpierw również wyraziła swoje obawy, że UFK prowadzą do obejścia prawa, a w szczególności przepisów podatkowych i przepisów obowiązujących instytucje prowadzące działalność maklerską²⁹. Później jednak, wydając opinię na potrzeby tego samego postępowania sądowego co Rzecznik Ubezpieczonych, przewodniczący Komisji stwierdził, że: „niezależnie od dominującego aspektu inwestycyjnego w umowach

²⁵ *Ibidem*, s. 26.

²⁶ *Ibidem*, s. 26.

²⁷ *Ibidem*, przypis 65.

²⁸ Pismo Rzecznika Ubezpieczonych z 23.4.2014 r., RU/POG/23/Mar/14, sprawa przed Sądem Okręgowym w Warszawie, XVII AmC 2/14.

²⁹ Pismo Komisji Nadzoru Finansowego do Ministerstwa Finansów z 17.12.2012 r., DLU/WO/075/135/1/2012.

Część IV. Konsumentka ochrona w umowach

ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu wzorca umownego, którego postanowień dotyczy sprawa przed sądem, w umowach tych występują również elementy ryzyka ubezpieczeniowego. W konsekwencji nie powinno ulegać żadnej wątpliwości, że umowy te należy uznać za umowy ubezpieczenia, a tym samym mieszczą się one w ustawowo zakreślonym przedmiocie przedsiębiorstwa zakładu ubezpieczeń³⁰.

Jeśli faktycznie uznać, że w przypadku niektórych UFK zakład ubezpieczeń obszedł przepisy o działalności firm inwestycyjnych, to cała umowa dotknięta byłaby sankcją nieważności. Zgodnie bowiem z Kodeksem cywilnym czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna³¹.

§ 5. Dyrektywa MiFID a UFK

Jak wspomniano główną podstawą prawną roszczeń konsumentów jest art. 385¹ KC. Jego wprowadzenie stanowiło implementację dyrektywy 93/13³². Natomiast wpływ na ocenę prawną UFK mają nie tylko unijne przepisy prawa konsumenckiego, ale także finansowego.

Nie tylko Rzecznik Ubezpieczonych w swej krytyce UFK powołuje się na Dyrektywę MiFID³³. Dyrektywa ta implementowana została do prawa polskiego³⁴ poprzez nowelizacje ustawy z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych³⁵, ustawy z 29.7.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych³⁶ i ustawy z 29.7.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi³⁷, Główny zarzut pod adresem zakładów ubezpieczeń dotyczy unikania wynikających z prawa Unii Europejskiej licznych obowiązków informacyjnych względem inwestorów³⁸ poprzez „opakowanie” inwestycji w

³⁰ Pismo przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z 27.5.2014 r., DPP/WPOIII/0260/4/12/2013/2014/BW/DL, sprawa przed SO w Warszawie, XVII AmC 2/14, s. 8.

³¹ Art. 58 § 1.

³² Dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5.4.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE L Nr 95 z 21.4.1993, s. 29); Szerzej **M. Skory**, Klauzule abuzywne - zastosowanie przepisów Dyrektywy 93/13 w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej (Niemcy, Anglia, Francja, Czechy, Słowacja, Węgry), Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2007, s. 9 i n.

³³ Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21.4.2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.Urz. UE L 145, s. 1).

³⁴ **M. Fedorowicz**, Implementacja regulacji MiFID do polskiego prawa rynku finansowego - wybrane zagadnienia teoretyczne i praktyczne, [w:] **E. Rutkowska-Tomaszewska** (red.), Regulacja MiFID - skutki prawne dla funkcjonowania rynku finansowego, Wrocław 2014, s. 15 i n.

³⁵ T.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 157 ze zm.

³⁶ T.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1382.

³⁷ T.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 94 ze zm.

³⁸ **A. Michór**, Obowiązki informacyjne firm inwestycyjnych wobec organu nadzoru, [w:] **E. Rutkowska-Tomaszewska** (red.), Regulacja MiFID - skutki prawne dla funkcjonowania rynku finansowego, Wrocław 2014, s. 44 i n.

Część IV. Konsumentcka ochrona w umowach

produkt ubezpieczeniowy. Warto wspomnieć, że obecnie trwa okres implementacji nowszej regulacji określanej jako MiFID II³⁹ i uchwalono także rozporządzenie MiFIR⁴⁰, kładące jeszcze większy nacisk na ochronę inwestora i przejrzystość rynku⁴¹.

³⁹ Dyrektywa 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.Urz. UE L Nr 173 z 12.6.2014, s. 349).

⁴⁰ Rozporządzenie nr 600/2014 w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012 (Dz.Urz. UE L 173 z 12.6.2014, s. 84).

⁴¹ Szerzej **A. Zalcewicz**, Ramy prawne świadczenia usług inwestycyjnych w UE w świetle postanowień MiFID i projektowanych zmian legislacyjnych, [w:] **E. Rutkowska-Tomaszewska** (red.), Regulacja MiFID - skutki prawne dla funkcjonowania rynku finansowego, Wrocław 2014; **M. Pacak**, MiFID II, a MiFID - czy zmiany coś zmieniają, [w:] **W. Rogowski** (red.), Nowe koncepcje i regulacje nadzoru finansowego, Kraków- Warszawa 2014, s. 263; **A. Michór**, MiFID II w systemie regulacji rynków finansowych, [w:] **K. Opolski, J. Górski** (red.) Perspektywy i wyzwania integracji europejskiej, NBP, Warszawa 2014, s. 355.

Rozdział XII. Sytuacja prawna konsumenta w

Na dyrektywę MiFID powołał się w sprawie dotyczącej UFK Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków, który stwierdził,⁴² że produkty UFK „stanowią w istocie połączenie funduszu inwestycyjnego zamkniętego i umowy ubezpieczenia, z dominacją wszakże elementu funduszu. (...) Bezpośrednim skutkiem skorzystania z formy umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym jest niezastosowanie (...) reżimu ustawy o funduszach inwestycyjnych (...), ustawy (...) o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (...) oraz ustawy (...) o obrocie instrumentami finansowymi (...) w ich ochronnych aspektach, związanych z obowiązkami informacyjnymi funduszu, upublicznieniem prospektu informacyjnego lub memorandum informacyjnego, badaniem profilu klienta, stanowiących m.in. implementację dyrektywy MiFID I. (...) Unijny normodawca kładzie zatem szczególny nacisk na zapewnienie jasnych i przejrzystych „reguł gry”, udostępnianie pełnych, rzetelnych i zrozumiałych informacji inwestorowi, jak również ochronę konsumenta jako strony umowy na rynku finansowym. Ma to szczególne znaczenie z uwagi na fakt, że usługi na rynku finansowym charakteryzują się wyraźnie zwiększonym w porównaniu z innymi ryzykiem ekonomicznym i zagrożeniami naruszenia interesów klientów będących nieprofesjonalnymi uczestnikami rynku”.

⁴² Wyr. Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Krzyków z 18.11.2014 r., VI C 2469/13, niepubl.

Rozdział XII. Sytuacja prawna konsumenta w

* Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Katedra Prawa Gospodarczego.

Bartosz